

REFERAT Klima- og Miljøudvalget (2018-2021) d. 23-04-2020

Mødedato Torsdag d. 23. april 2020 kl. 12:00

Mødested Mødet er afholdt som Microsoft Teams-møde

Mødedeltagere Torsten Nielsen, Kurt Johansen, Allan Clifford Christensen, Birthe Harritz, Kai O. Andersen

Indholdsfortegnelse

Endelig vedtagelse af Tillæg nr. 10 til Spildevandsplan 2019 (Hjorthede).....	3
Principbeslutning om ekspropriationshensigt for anlæg vedtaget i Tillæg nr. 10 til Spildevandsplan	6
Mødeliste for Klima- og Miljøudvalget 2020.....	8
Ansøgning om nedlæggelse af digestykker ved Ravnstrupvej 35, 8800 Viborg.....	10
Forslag til ny bro over Gudenåen ved Kjællinghøl øst for Bjerringbro (Bevillingssag).....	13
Forslag til opfølgende handlinger i forbindelse med gener fra hættemågekoloni i Søndre Mose (bev	16
Proces for Landskabsstrategi Nørreådal (orienteringssag).....	19
Skovrejsning ved Arnbjerg m. Lindholm Biler.....	22
Anvendelse af pulje til mindre anlægsbehov (bevillingssag).....	24
Budgetlægning for 2021 og overslagsårene 2022 - 24.....	28
Meddelelser og gensidig orientering, herunder orientering ved formanden dels om afholdte møder r	30
Underskriftsark.....	32

Punkt 1: Endelig vedtagelse af Tillæg nr. 10 til Spildevandsplan 2019 (Hjorthede)

19/52763

Resume

Klima- og Miljøudvalget skal behandle endeligt forslag til Tillæg nr. 10 til Spildevandsplan 2019.

Tillægget danner grundlag for, at fælleskloakken i Hjorthede kan omlægges til separatkloak. Derudover gives mulighed for, at enkelte ejendomme kan udtræde af kloakfællesskab med hensyn til tag- og overfladevand.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at Tillæg nr. 10 til Spildevandsplan 2019 godkendes som forelagt.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 23-04-2020

Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at Tillæg nr. 10 til Spildevandsplan 2019 godkendes som forelagt.

Sagsfremstilling

Historik

Intet.

Inddragelse og høring

Planforslaget har været i offentlig høring fra den 7. januar 2020 til den 3. marts 2020. Der er modtaget 3 høringssvar til planforslaget.

To af høringssvarene drejer sig om mulighed for nedsivning af tag- og overfladevand (regnvand) på egen grund. Høringssvarene har ikke givet anledning til ændring af planforslaget, da ønsket om nedsivning af tag- og overfladevand følger kommunens administrative praksis jævnfør ”Spildevandsplan 2019”.

Derudover er der modtaget et høringssvar fra den grundejer, som ejer det areal, der i det oprindelige planforslag var udpeget til etablering af en rensedam. Der er i samarbejde med Energi Viborg Vand A/S og grundejer fundet en alternativ placering af rensedammen. Det endelige planforslag er tilrettet i forhold til den alternative placering.

Høringssvar samt forvaltningens behandling af høringssvarene fremgår af bilag 1 og 2.

Beskrivelse

Tillæg nr. 10 til Spildevandsplan 2019 danner grundlag for, at fælleskloakken i Hjorthede kan omlægges til separatkloak. Der gives samtidig mulighed for, at enkelte ejendomme kan udtræde af kloakfællesskab.

Adresser på følgende veje vil blive berørt:

- Hjorthedevej
- Ilsøvej
- Røngevej
- Storhedevejen
- Tingstedvej
- Tukær

Regnvandet fra Hjorthede afledes til ny rensedam placeret øst for byen (matr. nr. 2h Hjorthede By, Hjorthede). Fra rensedamme afledes regnvandet via nyt vådområde til Hjorthede Bæk.

I den vestlige del af byen gives mulighed for, at enkelte ejendomme langs Hjorthedevej kan udtræde af kloakfællesskab med hensyn til tag- og overfladevand.

Valgt løsning

Begrundelse for valg af separatkloakering som kloakfornyelse er:

- Den eksisterende fælleskloak har en alder og en tilstand, der kræver nye og større ledninger, hvis området fortsat skal være helt eller delvist fælleskloakeret og leve op til de gældende servicekrav,
- Fra Hjorthede afledes spildevand til Bjerringbro Renseanlæg via pumpestation og trykledning. Separering er nødvendigt for at mindske mængden af vand, der skal afledes til renseanlægget,
- Geotekniske undersøgelser samt tilstanden af det eksisterende spildevandsanlæg har vist, at der er grundlag for, at enkelte ejendomme i den vestlige del af Hjorthede kan udtræde af kloakfællesskab med hensyn til tag- og overfladevand,
- Energi Viborg Vand A/S har for den øvrige del af fælleskloakken vurderet, at der er behov for renovering af det eksisterende kloaksystem. I den forbindelse ønskes oplandet omlagt fra fælles- til separatkloak. Vurderingen er et udtryk for en samlet afvejning af, hvor der er størst behov for kloakrenovering i Viborg Kommune.

Omlægningen af kloakken i Hjorthede er fremskyndet i forhold [Perspektivplan for omlægning af fælleskloak](#). I perspektivplanen er Hjorthede planlagt omlagt i perioden 2023-2033, men på grund af nye oplysninger om kloakkens tilstand ønskes kloaksystemet renoveret tidligere.

I forbindelse med omlægningen fra fælles- til separatkloak skal grundejer omlægge kloaksystemet på egen grund, så husspildevand fortsat afledes til renseanlæg, mens tag- og overfladevand fremadrettet afledes til udledning via regnvandssystemet eller nedsivning på egen grund.

Oversigtskort med afgrænsning af de planlagte kloakoplande, bassiner, pumpestation og ledningsstræk fremgår af bilag 3.

Tillægget med tilhørende kortbilag er udarbejdet i kommunens digitale planportal og kan hentes via følgende link: [Tillæg nr. 10 til Spildevandsplan 2019](#)

Tillæggets tekst del fremgår desuden af bilag 4.

Vurdering

Forvaltningen vurderer, at omlægningen fra fælles- til separatkloak af det planlagte kloakopland er i overensstemmelse med spildevandsplanens retningslinjer og målsætningen om central håndtering af spildevand og decentral håndtering af regnvand.

Miljøvurdering

Forvaltningen har gennemført en screening af planforslaget for, om der skal udarbejdes en miljøvurdering efter lov om miljøvurdering af planer og programmer. Screeningen konkluderer, at der ikke er væsentlige negative indvirkninger på miljøet forbundet med gennemførelse af planforslaget, og at der derfor ikke skal udarbejdes en miljøvurdering. Screeningen er vedlagt planforslaget i den digitale planportal.

Afgørelsen om ikke at gennemføre miljøvurdering er offentliggjort i forbindelse med høringen af planforslaget. Der kan klages over screeningsafgørelsen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, for så vidt angår retlige spørgsmål. Der er ikke modtaget klager over afgørelsen.

Økonomi

Udgifter til omlægning af den offentlige kloak, etablering af nye ledninger samt etablering af rørbassin og regnvandsbassin afholdes af Energi Viborg Vand A/S.

Udgifter til omlægning af kloak på egen grund afholdes af grundejer.

Alternativer

Nedsivning af vejvand samt tag- og overfladevand fra ejendomme via frivillig udtræden af kloakfællesskab i en større del af byen er et alternativ til den valgte løsning. Med baggrund i behov for udskiftning af eksisterende ledninger, hensynet til drikkevandsressourcen samt nedsivningskapaciteten er dette alternativ ikke vurderet som det mest fordelagtige.

Tidsperspektiv

Tidsfrister for omlægning af kloak på egen grund følger retningslinjerne i ”Spildevandsplan 2019”.

Grundejer har som minimum 24 måneder, fra tillægget til spildevandsplanen er endeligt vedtaget, til kloakken på egen grund skal være omlagt.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Høringssvar og indsigelser

Behandling af høringssvar og indsigelser

Oversigtskort

Tillæg nr. 10 til Spildevandsplan 2019

Punkt 2: Principbeslutning om ekspropriationshensigt for anlæg vedtaget i Tillæg nr. 10 til Spildevandsplan 2019 (Hjorthede)

20/12412

Resume

Byrådet anmodes om at træffe principbeslutning om ekspropriationshensigt for anlægsprojekter vedtaget i Tillæg nr. 10 til Spildevandsplan 2019.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at det tilkendegives, at Viborg Kommune agter at ekspropriere udpegede arealer og/eller rettigheder til spildevandsanlæg vedtaget i Tillæg nr. 10 til Spildevandsplan 2019, hvis der ikke kan indgås frivillig aftale med berørte grundejere.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 23-04-2020

Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

1. at det tilkendegives, at Viborg Kommune agter at ekspropriere udpegede arealer og/eller rettigheder til spildevandsanlæg vedtaget i Tillæg nr. 10 til Spildevandsplan 2019, hvis der ikke kan indgås frivillig aftale med berørte grundejere.

Sagsfremstilling

Historik

Intet.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Tillæg nr. 10 til Spildevandsplan 2019 danner grundlag for, at fælleskloakken i Hjorthede kan omlægges fra fælles- til separatkloak.

For at realisere planlagte spildevandsanlæg er det en forudsætning, at arealer og/eller rettigheder til de anlæg, der er beskrevet i tillægget, kan erhverves.

Som udgangspunkt ønskes de nødvendige arealer og øvrige rettigheder over fast ejendom erhvervet gennem frivillige aftaler med de berørte grundejere. Det er i den forbindelse en forudsætning for skattefrihed for grundejeren, at aftalen kan indgås på ekspropriationslignende vilkår.

Følgende betingelser for at opnå skattefrihed skal være opfyldt på aftaletidspunktet:

- Der skal være hjemmel til at ekspropriere, hvilket er opfyldt, når spildevandsanlægget er optaget i vedtaget spildevandsplan.
- Det skal kunne forventes, at aftalens indhold vil blive gennemtvunget ved en kommunal ekspropriation, hvis en frivillig aftale ikke indgås.

Udover endelig vedtagelse af Tillæg nr. 10 til Spildevandsplan 2019 vil ovenstående være opfyldt, såfremt byrådet træffer en principbeslutning om ekspropriationshensigt for anlægsprojekter vedtaget i tillæggene.

Det drejer sig blandt andet om følgende:

- etablering af bassin,
- etablering af pumpestation,
- etablering af spildevands- og regnvandsledninger,
- etablering af grøft til afledning af regnvand.

Anlægsprojekter og berørte arealer fremgår af vedtagne tillæg.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Punkt 3: Mødeliste for Klima- og Miljøudvalget 2020

19/51097

Resume

I henhold til de af byrådet vedtagne retningslinjer for de grundlæggende vederlag og andre godtgørelser til medlemmer af Viborg Byråd - herunder reglerne for tabt arbejdsfortjeneste – skal byrådet og udvalgene godkende aktiviteter, inden disse kan danne grundlag for udbetalinger. En opdateret mødeliste bliver derfor forelagt udvalget på alle møder.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår,

1. at Klima- og Miljøudvalget tager stilling til mødelisten.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 23-04-2020

Klima- og Miljøudvalget godkendte mødelisten.

Sagsfremstilling

Historik

Byrådet vedtog på sit møde den 17. december 2014 ([sag nr. 6](#)) et samlet sæt retningslinjer for de grundlæggende vederlag og andre godtgørelser til medlemmer af Viborg Byråd, herunder reglerne for tabt arbejdsfortjeneste.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Mødelisten (bilag 1) fungerer som en kombination af et overblik over medlemmernes mødeaktiviteter og et styringsværktøj i forhold til protokollerede beslutninger omkring konkrete aktiviteter i forhold til tabt arbejdsfortjeneste (litra f).

Hvis Klima- og Miljøudvalget godkender den reviderede mødeliste, godkendes dermed også eventuelle aktiviteter i forhold til udbetaling af tabt arbejdsfortjeneste efter litra f.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

For konkrete aktiviteter, der hører hjemme under Styrelseslovens § 16, stk. 1, litra f (Andre hverv efter anmodning fra byrådet eller dets udvalg) forudsætter retningslinjerne, at der tilvejebringes en protokolleret beslutning fra enten byråd eller udvalg som betingelse for, at der lovligt kan udbetales erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Bilag

Mødeliste for Klima- og Miljøudvalget 2020

Punkt 4: Ansøgning om nedlæggelse af digestykker ved Ravnstrupvej 35, 8800 Viborg

19/47589

Resume

Der skal tages stilling til, om der kan meddeles dispensation til allerede udførte ændringer af diger på ejendommen.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller til Klima- og Miljøudvalget,

1. at det meddeles til ansøger, at Udvalget er indstillet på at meddele tilladelse til gennembrud af det østlige dige som beskrevet i sagsfremstillingen, og

2. at der meddeles afslag til at nedlægge digerne som beskrevet i sagsfremstillingen med hjemmel i museumslovens § 29 a, stk. 1.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 23-04-2020

Indstillingen blev godkendt.

Sagsfremstilling

Historik

Intet.

Inddragelse og høring

Slots- og Kulturstyrelsen er blevet hørt vedrørende ansøgningen, da behandling af digesager er delt mellem kommunerne og Slots- og Kulturstyrelsen.

Kommunerne kan i visse tilfælde meddele dispensation til at lave åbninger/gennembrud i beskyttede diger i forbindelse med landbrugsdrift og kan i særlige tilfælde meddele dispensation til at fjerne diger.

Slots- og Kulturstyrelsen skal sørge for, at ulovlige ændringer af diger bliver lovliggjort.

Beskrivelse

Ejer kontaktede forvaltningen den 31. oktober 2019 for at få afklaret, om han måtte fælde et læhegn på ejendommen. Forvaltningen kunne konstatere, at der var registreret et beskyttet dige, hvor læhegnet var placeret, og at dele af ejendommens øvrige beskyttede diger var blevet fjernet.

Forvaltningen besigtigede digerne sammen med ejer den 20. november 2019. Ejer søgte den 22. november 2019 om dispensation til de allerede udførte ændringer af digerne samt tilladelse til at fælde et læhegn. Et oversigtskort med registrerede diger på ejendommen ses i bilag 1, og ansøgningen ses i bilag 2. I bilag 3 er de forskellige digestykker på ejendommen nummererede.

I ansøgningen er oplyst følgende:

- I 1978 blev den nordlige halvdel af det vestlige dige fjernet, og der blev plantet læhegn (nr. 1 på bilag 3). Dette læhegn ønskes fjernet.
- Der er ikke noget dige syd for læhegnet ved det vestlige dige/læhegn (nr. 2 og 3 på bilag 3), men kun et terrænspring mellem markerne. Denne del ændres ikke.
- Køer har over en årrække gået henover den sydligste del af det vestlige dige (nr. 3), hvorved det terrænspring, der var mellem markerne på hver side af diget, blev udjævnet.
- Det østlige dige (nr. 5) er afkortet mod nord og syd (nr. 4 og 6) for at lette markdriften og for at kunne passere med maskiner til landbrugsdriften.

Der er søgt om dispensation til at beholde ændringerne af digerne, som beskrevet ovenfor, og fælde læhegnet ved det vestlige dige (nr. 1).

Lovgrundlag

Diger er beskyttede efter museumsloven og bekendtgørelsen om beskyttede sten- og jorddiger. Det betyder, at digers tilstand ikke må ændres (museumslovens § 29 a, stk. 1). Diger, der er registrerede på Geodatastyrelsens 4 cm kort fra 1992, er beskyttede. Digerne er på dette kort. Kommunen kan i særlige tilfælde dispensere til ændring af tilstanden af diger jf. museumslovens § 29 j, stk. 2. Slots- og Kulturstyrelsen skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort medmindre forholdet har underordnet betydning, jf. museumslovens § 29 o, stk. 4.

Oplysninger om digerne

Det vestlige dige (nr. 1, 2 og 3)

Det vestlige dige ses på kort fra 1815, og det er derfor ældre end 1815.

Det vurderes, at det eksisterende dige (nr. 2) har en biologisk betydning for flagermus, krybdyr og padder.

Diget (nr. 2) ligger på et terrænspring mellem to marker, og diget fremstår derfor lavt på den vestlige side af diget, og mere markant på den østlige side af diget. Den sydlige del af diget (nr. 3), som nu er fjernet, ses at kaste skygger på luftfotos fra 2002, mens der på luftfotos fra 2004 ses lyse spor. Slots- og Kulturstyrelsen omtaler de lyse spor som spor efter jordarbejder, mens ansøger oplyser, at der er tale om slid fra køerne, der gik på græs på arealet den gang.

Det østlige dige (nr. 4, 5 og 6)

Det østlige dige ses ikke på kort fra 1815, og det er derfor yngre end 1815.

Den nordlige del af det eksisterende dige (nordligste del af nr. 5) vurderes at kunne være yngle- og rasteområde for krybdyr og padder, og det vurderes desuden at være en vigtig ledelinje for padder og flagermus. Det vurderes, at den del af diget, der er fjernet mod nord (nr. 4), har haft en biologisk betydning som ledelinje (og måske rasteområde) for padder og krybdyr. Genetablering af den nordligste del af det østlige dige (nr. 4) vil skabe en bedre sammenhæng til det dige, der ligger i ejendommens nordlige skel samt til de søer, der ligger i den nordlige del af ejendommen.

Det eksisterende dige (nr. 5) er beplantet med et læhegn. Visse steder fremstår diget relativt markant, mens det andre steder fremstår som et terrænspring mellem markerne på hver side af diget.

Slots- og Kulturstyrelsens vurdering

På baggrund af kommunens henvendelse og på baggrund af ansøgers oplysning vedr. læhegnet (nr. 1) har Slots- og Kulturstyrelsen redigeret i digeregistreringen på ejendommen, så der ikke længere er registreret et dige, hvor der i dag er et læhegn ved det vestlige dige/læhegn.

Slots- og Kulturstyrelsen har på baggrund af sine data vurderet, at digeregistreringen skal opretholdes på de resterende strækninger af det østlige og vestlige dige (som vist på bilag 1, og nr. 2-6 på bilag 3), da der enten stadig er et dige, eller der var et dige, da sten- og jorddiger blev beskyttede i 1992. Slots- og Kulturstyrelsens vurdering ses i bilag 4.

Lodsejer er blevet partshørt vedr. oplysningerne fra Slots- og Kulturstyrelsen og har opretholdt sin ansøgning.

Forvaltningens vurdering

Kommunen kan alene i særlige tilfælde meddele dispensation til at fjerne digestykker (ændre tilstanden af et dige), og kun hvis diget hverken er landskabeligt, kulturhistorisk eller biologisk værdifuldt. Det betyder, at udgangspunktet er, at et ændret dige skal bringes tilbage til den tilstand, det havde før ændringen. Alle ændringer af diger kræver dispensation – også den gradvise udjævning af et dige pga. af slid fra husdyr kræver en dispensation (nr. 3).

Kommunen foretager en konkret vurdering af, om der kan gives dispensation. Det er f.eks. ikke tilstrækkeligt til at opnå en dispensation, at der er en væsentlig jordbrugs- eller anden økonomisk interesse i, at ændringen af diget opretholdes. Ved diger, der allerede er fjernet, kan det være svært at udelukke, at diget har haft en landskabelig, kulturhistorisk eller biologisk værdi.

Det vurderes, at den nordlige del af diget (nr. 4) havde en biologisk værdi for krybdyr, padder og flagermus, inden det blev fjernet. Det er derfor særligt vigtigt, at denne del af diget genopføres. Derudover vurderes der ikke at være tale om et særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation til at fjerne den sydlige del af det vestlige dige (nr. 3) eller den nordlige eller sydlige del af det østlige dige (hhv. nr. 4 og 6).

Forvaltningen er positiv i forhold til en ansøgning om gennembrud af et af digerne. Det vurderes umiddelbart, at der kan meddeles dispensation til gennembrud af den sydlige del af det østlige dige (nr. 6) til de landbrugsmaskiner, der er nødvendige for landbrugsdriften af ejendommen. Bredden af åbningen skal tilpasses de maskiner, der skal benyttes til landbrugsdriften på ejendommen. Det er ikke meningen, at åbningen skal være så stor, at der fx kan køres med udslået sprøjtebom. Ansøger er oplyst om denne mulighed, men han har ikke ønsket at ændre sin ansøgning.

Det er op til Slots- og Kulturstyrelsen at påbyde retableringen af digerne. Hvis udvalget beslutter at meddele afslag på ansøgning om at fjerne digestykkerne, skal sagen derfor overdrages til Slots- og Kulturstyrelsen til videre foranstaltning med henblik på retablering af digerne.

Ansøger kan som ønsket fælde læhegnet ved det vestlige dige, hvor registreringen er ændret, så der ikke længere er et dige (nr. 1). Det kræver ingen dispensation fra museumsloven.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Oversigtskort

Ansøgning

Oversigtskort, nummererede digestykker

Slots- og Kulturstyrelsens vurdering

Punkt 5: Forslag til ny bro over Gudenåen ved Kjællinghøl øst for Bjerringbro (Bevillingssag)

20/10693

Resume

Klima- og Miljøudvalget skal tage stilling til etablering af en ny bro og tilhørende ramper ved Kjællinghøl. Broen kan enten udføres i totalentreprise, såfremt broen ønsket opsat i 2020, eller hovedentreprise, hvis projektet kan strækkes over 2020 og 2021.

Som brokonstruktion over Gudenåen er der opstillet 3 forskellige kendte konstruktionstyper.

Desuden skal Klima- og Miljøudvalget forholde sig til den bevillingsmæssige side af sagen.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

1. at Klima- og Miljøudvalget vælger et af de 3 løsningsforslag,
  2. at Klima- og Miljøudvalget tager stilling til, om projektet skal gennemføres i totalentreprise med henblik at få opsat broen i 2020, eller
  3. at projektet gennemføres som en hovedentreprise med opstart af projektering mv. i 2020 og realisering i 2021.
- På baggrund af indstillingerne i punkt 1, 2 og 3 foreslår direktøren for Teknik & Miljø, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,
4. at der enten gives en anlægsudgiftsbevilling svarende til et af de 3 beløb på det forslag, som Klima- og Miljøudvalget indstiller, til kontoen "Ny bro ved Kjællinghøl" med rådighedsbeløb i 2020, og
  5. at udgiften svarende til et af de 3 beløb på det forslag, som Klima- og Miljøudvalget indstiller, i 2020 finansieres ved forbrug af kassebeholdningen, eller
  6. at der gives en anlægsudgiftsbevilling på 500.000 kr. i 2020, svarende til at projektet udbydes i hovedentreprise og at udgiften finansieres ved forbrug af kassebeholdningen, idet der senere søges en tillægsbevilling til anlægsbevillingen til opførelse af selve broen i 2021.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 23-04-2020

Klima- og Miljøudvalget besluttede

1. at arbejde videre med løsningsforslag 2, og
2. at projektet gennemføres som en hovedentreprise med opstart af projektering mv. i 2020 og realisering i 2021.

Klima- og Miljøudvalget indstiller desuden til byrådet,

3. at der gives en anlægsudgiftsbevilling på 500.000 kr. i 2020 svarende til, at projektet udbydes i hovedentreprise, og at udgiften finansieres ved forbrug af kassebeholdningen, idet der senere søges en tillægsbevilling til anlægsbevillingen til opførelse af selve broen i 2021.

Sagsfremstilling

Historik

Stibroen over Gudenåen ved Kjællinghøl er en del af stisystemet øst for Bjerringbro herunder Trækstien mellem Bjerringbro og Ulstrup. Efter at broen blev lukket i 2018 og senere fjernet, mangler forbindelsen over Gudenåen i området.

Inddragelse og høring

Der er ikke planlagt en høringsfase i processen. Udvalget anmodes om at drøfte det under behandling af sagen.

Beskrivelse

Etablering af en ny bro og tilhørende ramper ved Kjællinghøl kan udføres i totalentreprise, hvor funktionskrav er beskrevet, såfremt dette måtte ønskes. Der tages udgangspunkt i kendte brokonstruktioner, som vil kunne tilpasses forholdene ved Kjællinghøl. Fordelen ved en sådan løsning er, at hele projektet forventes at kunne udføres i indeværende år. Ulempen er, at det er meget beskedent, hvor meget bygherre kan påvirke processen og valg under projektering og byggeriet.

Placering samt adgangsforhold som ramper og trapper udføres, som det var på den tidligere bro, vist på bilag 2. Ramper og trapper udføres i nye materialer, som passer til den nye hovedkonstruktion.

Som hovedkonstruktion over Gudenåen er opstillet 3 forskellige konstruktionstyper (vist på bilag 1).

Alternativer

Projektet kan også udbydes i hovedentreprise. Ved denne udbudsform skal der først indgås kontrakt med en rådgiver, som udarbejder forundersøgelser, projektmateriale og anlægsbudget. Anlægsbudgettet vil herefter blive fremsendt til politisk behandling, inden projektet udbydes i hovedentreprise.

Hvis denne løsning vælges, foreslås det, at der afsættes 500.000 kr. i 2020 til udarbejdelse af forundersøgelser, projektmateriale og anlægsbudget. Efter projekteringen vil der så blive søgt en anlægsbevilling til opførelse af den valgte bro, som så kan bygges i 2021.

Tidsperspektiv

Ved totalentrepriseudbud vil broen kunne stå færdig til november 2020, da man herved sparer tid, ved at det er totalentreprenøren, som varetager projekteringen.

Ved det alternative hovedentrepriseudbud vil broen først kunne stå færdig til sommer 2021, da 2020 vil blive brugt på rådgiverudbud, projektering og politisk godkendelse af anlægsbudget.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Budget totalentreprise	Forslag 1 - Buebro	Forslag 2 - Gitterbro	Forslag 3 - Hængebro
VK-administration 4%	224.000	172.000	176.000
Bygherrerådgivning (udbud, byggeledelse og tilsyn)	400.000	400.000	400.000
Entreprenørudgifter (totalentreprise)	4.416.000	3.298.000	3.384.000
Uforudseteudgifter 10%	560.000	430.000	440.000
I alt excl. moms	5.600.000	4.300.000	4.400.000

Budget hovedentreprise (Rådgivning)

Rådgivning (forundersøgelser, projektering og anlægsbudget) 500.000

Hovedentreprise (afhænger af konstruktionstype) 4.000.000 – 5.000.000
Politisk behandling efteråret 2020

Juridiske og planmæssige forhold

Der skal indhentes godkendelse i forhold til naturbeskyttelsesloven og vandløbsloven i forbindelse med opførelse af en ny bro.

Status på sagen vedrørende spørgsmålet om erstatning for den ringe holdbarhed af den tidligere bro

Den oprindelige bro, der blev opført i 2011, var allerede i 2016 udsat for et brud i den bærende konstruktion. Entreprenøren, der havde bygget broen, foretog en reparation i brudstedet på daværende tidspunkt. Siden har forvaltningen holdt særlig øje med broen.

Efter at et rådgivende ingeniørfirma i slutningen af 2018 gennemførte en undersøgelse af broen, blev det konstateret, at de bærende konstruktioner var så angrebet af råd, at den risikerede at styrte sammen. På den baggrund har broen siden været lukket for offentlighedens adgang. Som følge af denne vurdering bestilte kommunen en mere udførlig og uvildig faglig gennemgang fra en teknisk sagkyndig i en syns- og skønforretning. Skønserklæringen herfra viste, at fejl og skader på broen havde nedsat dens styrke og bæreevne i en grad, der medførte risiko for, at den kunne styrte sammen. Klima- og Miljøudvalget blev orienteret om sagen den 31. oktober 2019 ([sag nr. 10](#)).

Som følge af vurderingen af broens tilstand har kommunen indbragt sagen for en voldgiftsret med krav om erstatning for ansvaret for broens dårlige konstruktion. Afgørelsen herfra forventes tidligst at foreligge i foråret 2021.

Broen blev fjernet i december 2019.

Bilag

Oversigtskort.

Billede af broen

Forslag til ny bro

Punkt 6: Forslag til opfølgende handlinger i forbindelse med gener fra hættemågekoloni i Søndre Mose (bevillings sag)

17/24234

Resume

Klima- og Miljøudvalget har flere gange behandlet en problemstilling vedr. primært støjgener fra en hættemågekoloni i Søndre Mose.

På Viborg Kommunes foranledning har Center for Adaptiv Naturforvaltning under Aarhus Universitet gennemført en dialogproces med berørte borgere i 2019. Processen har resulteret i en deltagerrapport, hvor problematikker og mulige løsninger er beskrevet i borgernes perspektiv. Rapporten blev afleveret ved Det Grønne Råds møde i marts 2020.

På baggrund af rapporten og det tidligere forløb i sagen fremlægges et forslag til opfølgende handlinger i sagen.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

1. at udvalget beslutter, at forvaltningen arbejder videre med målinger og muligheden for et samlet naturgenopretningsprojekt som beskrevet i sagsfremstillingen,
2. at Klima- og Miljøudvalget behandler sagen igen inden et evt. naturgenopretningsprojekt udføres.

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

3. at der gives en anlægsudgiftsbevilling på 650.000 kr. til kontoen ”Samlet naturgenopretningsprojekt for Søndre Mose” med rådighedsbeløb på 500.000 kr. i 2020 og med rådighedsbeløb på 150.000 kr. i 2021,
4. at udgiften på 500.000 kr. i 2020 og udgiften på 150.000 kr. i 2021 finansieres af det afsatte rådighedsbeløb på kontoen ”Naturgenopretningsprojekt for Søndre Mose”.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 23-04-2020

Klima- og Miljøudvalget besluttede,

1. at forvaltningen arbejder videre med de beskrevne undersøgelser.

Klima- og Miljøudvalget indstiller endvidere til byrådet,

2. at der gives en anlægsudgiftsbevilling på 150.000 kr. til kontoen ”Samlet naturgenopretningsprojekt for Søndre Mose” med rådighedsbeløb i 2020, og
3. at udgiften på 150.000 i 2020 finansieres af det afsatte rådighedsbeløb på kontoen ”Naturgenopretningsprojekt for Søndre Mose”.

Sagsfremstilling

Historik

Klima- og Miljøudvalget har behandlet hættemågekonflikten i Søndre Mose adskillige gange, senest den 15. august 2019 ([sag nr. 13](#)) hvor udvalget besluttede, at Center for Adaptiv Naturforvaltning skulle gennemføre dialogprocessen med berørte borgere.

Inddragelse og høring

Den nævnte dialogproces i 2019 har omfattet 3 møder med berørte borgere. Omkring 20 borgere har deltaget i hvert møde.

Deltagerrapporten blev afleveret ved Det Grønne Råds møde den 4. marts 2020. Ved afleveringen præsenterede lodsejerudvalg og en repræsentant fra Center for Adaptiv Naturforvaltning rapportens indhold.

Beskrivelse

Baggrund

Gennem en årrække har et stigende antal hættemåger etableret en ynglekoloni i den nordlige ende af Søndre Mose, syd for Viborg Sønderlø. Mågerne er aktive i døgnets lyse timer og larmer meget i ynglesæsonen fra april til juli. De er derved til stor gene for de omkringboende. Omvendt kan menneskelig aktivitet i nærheden af mågekolonien også forstyrre mågerne i ynglesæsonen. Oversigtskort fremgår af bilag 1.

Viborg by er i udvikling. Denne udvikling omfatter også området ved Søndre Mose. I takt med at det nye byområde, Arnbjerg, udbygges forholdsvis tæt på mosen, vil generne sandsynligvis stige.

Hættemågen er totalfredet og rødlistet (truet). Derfor er der ikke nogen ”nem” løsning på at fjerne mågerne, f.eks. ved regulering (skydning). Mosen er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, så der er heller ikke en ”nem” måde at fjerne de småøer i mosen, hvor mågerne bygger rede.

Resultat af dialogprocessen

Resultatet af dialogprocessen er dokumenteret i en deltagerrapport, som fremgår af bilag 2.

Rapporten beskriver følgende:

- Kortlægning af problemets karakter og omfang, som det opleves af de beboere, som har deltaget i processen. Det er ikke mågerne, men primært larmen fra dem, der er problemet. I takt med at antallet af måger stiger til ca. 50-100 måger, bliver larmen værre. Flere måger øger ikke larmen betydeligt. Larmen står især på i april – juli og stort set døgnet rundt. I takt med at antallet af måger er steget, er vandkvaliteten i mosen blevet dårligere. Der er dog ikke dokumenteret sammenhæng mellem de mange måger og den forringede vandkvalitet.
- Vedrørende mulige løsninger er beboerne positive for at være med til at finde en løsning, og de vil gerne indgå som en ressource.

Rapporten foreslår, at følgende undersøgelser iværksættes:

- Kortlægning af støjen fra mågerne
- Mere nøjagtige tællinger af antal måger i kolonien
- Måling af vandkvaliteten i mosen og sammenhængende vandområder

Rapporten foreslår følgende løsningsforslag:

- Flytning af mågekolonien
- Forbedring af naturkvaliteten

Ved Det Grønne Råds møde var der efter præsentationen flere spørgsmål og bemærkninger til arbejdet. Der blev udtrykt forståelse for de oplevede gener og for ønsket om at finde en løsning. Men der blev også udtrykt bekymring for at ændre på tilstanden i Søndre Mose af hensyn til hættemågerne og den øvrige natur i mosen.

Referat fra Det Grønne Råds møde fremgår af bilag 3.

Center for Adaptiv Naturforvaltning under Aarhus Universitet har efterfølgende udarbejdet et afsluttende notat for inddragelsesprojektet. Notatet fremgår af bilag 4.

Forvaltningens vurdering

Forvaltningen er enig i, at det er relevant at få støj, mågernes antal samt vandkvaliteten i mosen undersøgt nærmere. Det foreslås, at forvaltningen arbejder videre med dette, som foreslået i rapporten. Måling af vandkvalitet er en ret bekostelig opgave, hvis det skal foregå efter Statens prøvetagningsprogrammer. Forvaltningen foreslår derfor en stikprøvevis udtagning af vandprøver fra mosebassinerne, der er mindre omkostningstung.

Rapportens løsningsforslag forudsætter, at der kan gives en dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 3 til et projekt, som samlet set skal være naturforbedrende.

Forvaltningen vurderer, at et sådant projekt ikke bliver nemt at få gennemført. Men hvis et projekt kan gennemføres, vil det ikke kun løse eller mindske konflikten ved Søndre Mose, men også give et samlet løft til naturen.

Forvaltningen vurderer, at et sådant projekt kan indeholde tre overordnede delelementer:

1. Etablering af to nye ynglelokaliteter for hættemåger. Hvor og hvordan lokaliteterne skal etableres, skal afklares som første del af projektet, da det er en forudsætning for den videre projektproces. Hvis ikke det kan lade sig gøre at etablere nye ynglelokaliteter, kan projektet ikke gennemføres.
2. Fjernelse af de småøer i Søndre Mose hvor mågerne etablerer koloni (for at få mågerne til at flytte til nye ynglelokaliteter).
3. Vandkvalitetsforbedrende indsats i den del af Søndre Mose, hvor hættemågekolonien ligger.

Ud fra ovenstående kan ”naturregnskabet” umiddelbart opgøres til, at projektet medfører en forringelse af mosen, primært ved at fjerne en ynglelokalitet for hættemåge. Til gengæld etableres i stedet to nye ynglelokaliteter for hættemåger, hvilket – samlet set – vil forbedre hættemågernes ynglevilkår i Viborg Kommune. Endelig gennemføres også en forbedrende indsats, som har fokus på vandkvaliteten i Søndre Mose. Det skal her understreges, at det først er, når der foreligger en ansøgning med en konkret projektbeskrivelse, at der kan tages stilling til, om der kan gives en dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 3.

De afsatte midler vil blive anvendt til målinger, til afklaring og projektering samt evt. gennemførelse af et projekt.

Alternativer

Viborg Kommune kan vælge ikke at gøre noget. I så fald kan støjgenerne afhjælpes i begrænset omfang ved lodsejernes brug af ”høgedrager” og andre tiltag til fugleafskrækning uden for ynglesæsonen.

Tidsperspektiv

Forudsat det kan lade sig gøre af hensyn til de restriktioner, der er fastsat på grund af corona-situationen, vil målingerne blive udført i april – juli 2020.

Rammerne for et samlet naturgenopretningsprojekt forventes afklaret i 2020, således at Klima- og Miljøudvalget kan tage stilling til et konkret projekt primo 2021.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Oversigtskort der viser Søndre Moses placering

Deltagerreport - Hættemåger i Gartnerimosen, Viborg

Referat af møde i det Grønne Råd for Viborg Kommune onsdag den 4. marts 2020

Afsluttende notat for inddragelseprojekt for Viborg Kommune

Punkt 7: Proces for Landskabsstrategi Nørreådal (orienteringsag)

18/18405

Resume

Klima- og Miljøudvalget orienteres om proces og arrangementer i 2020 vedr. udarbejdelsen af en landskabsstrategi for Nørreådal, dækkende hele strækningen gennem både Viborg, Favrskov og Randers kommuner. Udvalget inviteres desuden til at deltage i et arrangement den 4. juni 2020 sammen med udvalgte interessenter.

Proces og arrangementer er dog planlagt før den nuværende Corona-situation. Indholdet i processen forventes dog fastholdt, men tidsplanen vil blive markant ændret.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller til Klima- og Miljøudvalget,

1. at udvalget tager orienteringen til efterretning.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 23-04-2020

Klima- og Miljøudvalget tog orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Historik

Byrådet har den 21. september 2016 ([sag nr. 13](#)) frigivet midler til en landskabsstrategi (ådalplan).

Den 22. marts 2017 ([sag nr. 10](#)) frigav byrådet midler til Life-IP projektet: Landmanden som naturforvalter, som landskabsstrategien er et komplementærprojekt til.

Klima- og Miljøudvalget blev den 15. august 2019 ([sag nr. 12](#)) orienteret om forvaltningens indledende arbejde med projektet Landskabsstrategi Nørreådal.

Klima- og Miljøudvalget blev den 31. oktober 2019 ([sag nr. 8](#)) orienteret om resultater fra en interviewundersøgelse af landmænd og lodsejere i Nørreådal. Resultatet var en positiv interesse for at deltage i udarbejdelsen af en landskabsstrategi.

Klima- og Miljøudvalget godkendte den 31. oktober 2019 ([sag nr. 9](#)), at forvaltningen påbegynder en proces omkring udarbejdelse af landskabsstrategien, samt at dette indgår i forskningsprojektet "Regionale landskabsstrategier".

Hjemmesiden Viborg.dk/norreaadalen.dk ([link](#)) informerer løbende om projektets status og arrangementer.

Inddragelse og høring

Landskabsstrategien vil blive udarbejdet i en samarbejdsproces. Viborg, Favrskov og Randers Kommuner 'ejer' og leder projektet. Københavns Universitet deltager med faglig understøtning, idet Nørreådal-projektet indgår i forskningsprogrammet 'Regionale landskaber'. Programmets formål er at udvikle nye, mere samarbejdsdrevne og udviklingsorienterede måder at udføre planlægning for større sammenhængende landskaber.

Beskrivelse

Landskabsstrategien er et komplementærprojekt til Life-IP projektet: Landmanden som naturforvalter. Landskabsstrategien skal resultere i en fælles strategi for Nørreådalens udvikling. Strategien skal angive centrale udviklingsretninger for ådalens fremtid, herunder identificere og specificere vigtige beskyttelsesområder, genopretningsprojekter samt udviklingsmuligheder for lokale erhverv mv. Strategien vil dermed handle om landbruget, naturen, klimaet, vandet, friluftslivet, kulturhistorien, turismen og landsbyerne mm.

For at nå hertil gennemføres en demokratisk og inddragende proces henover 2020-21. En oversigt og tidsplan findes i bilag 1.

Morgenkaffemøder

Processen blev sat i gang den 20. februar 2020 med et morgenkaffemøde med udvalgte interessenter og samarbejdspartnere. Temaerne var bl.a. kommunernes forventninger til en landskabsstrategi samt besøg af direktør Flemming Nielsen fra Den Danske Naturfond, der orienterede om fondens arbejde.

Formålet var at åbne for diskussioner omkring prioriteringer i Nørreådal. Ved første møde blev der diskuteret på tværs af ca. 50 forskellige interessenter, og det viste sig, at interesserne er mange i ådalen.

Strategien forventes derfor at kunne sætte flere emner i spil, hvilket illustreres ved eksempler på udsagn fra mødet vedr. ønsker for ådalen:

- balance mellem vand og natur
- flere arbejdspladser og bosætning
- bedre og flere rekreative muligheder og tiltag
- pleje af enge og forbedring af natur
- vandet skal væk fra der, hvor det hindrer den hidtidige arealdrift og truer andre naturværdier
- beskyttelse af kulturhistorien

Klima- og Miljøudvalget inviteres med til næste morgenkaffemøde, der forventes afholdt den 4. juni 2020, såfremt Corona-situationen tillader det. Desværre har vi aflyst et morgenkaffemøde i marts pga. Corona.

Foredragsrække

Sideløbende er der planlagt en foredragsrække: "Nørreådal mellem fortid og fremtid", som er åben for alle interesserede. Her vil eksperter fortælle om Nørreådalens geografi, landbrugslandskab, kulturmiljøer, naturforvaltning mv. landbrug, og der lægges op til, at deltagerne tager stilling til udvalgte emner undervejs. Desværre har vi måttet aflyse de første to foredrag pga. Corona.

Tema om vandet i Nørreådal

I Nørreådal er det bekendt for alle, at der er meget vand, og at enge og marker er våde og svære at dyrke og færdes på. Landskabsstrategien forventes også at have fokus på denne problematik. I september 2020 planlægges en workshop om emnet, og workshoppen skal tilrettelægges i samarbejde med bl.a. landboforeningerne og Nørreålaug.

Senere i 2020-21 kommer der yderligere arrangementer, som Klima- og Miljøudvalget også vil blive orienteret om.

Det forventes også, at der rimeligt hurtigt vil opstå muligheder for konkrete projekter, som kan indgå i ansøgninger om multifunktionel jordfordeling.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Projektet forventes afsluttet i 2022, hvor der vil foreligge en konkret Landskabsstrategi. Undervejs og herefter vil der være mulighed for at udvikle og understøtte konkrete projekter til realisering af strategien. Der er pt. ikke overblik over, hvordan Corona-situationen vil påvirke dette.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Landskabsstrategien forventes at pege på en række initiativer, tiltag og projekter, der kan arbejdes videre med i Nørreådal. Det forventes, at en kommunal medfinansiering af disse kan afholdes over det afsatte rådighedsbeløb på anlægskontoen "Udtagning af lavbundsarealer og naturgenopretning bl.a. i Nørreådal".

Juridiske og planmæssige forhold

Landskabsstrategien betragtes som en fælles vision, der, ud over at inspirere ny planlægning, skal indordne sig under gældende planlægning og lovgivning, herunder naturbeskyttelsesloven, planloven mv. Strategien er ikke et juridisk bindende dokument i sig selv.

Bilag

Proces og arrangementer 2020-21, Landskabsstrategi Nørreådal

Punkt 8: Skovrejsning ved Arnbjerg m. Lindholm Biler

20/13010

Resume

Klima- og Miljøudvalget skal drøfte mulighederne for at etablere sponsoreret klimaskov på kommunale arealer.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

1. at udvalget godkender den i sagsfremstillingen skitserede model for sponsoreret rejsning af klimaskov på kommunal jord
2. at udvalget diskuterer principper for navngivning af ny klimaskov.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 23-04-2020

Klima- og Miljøudvalget besluttede

1. at godkende den i sagsfremstillingen skitserede model for sponsoreret rejsning af klimaskov på kommunal jord,
2. at godkende navnet Lindholm Skov, og
3. at sagen indarbejdes i kommende revision af strategi for køb og salg af kommunale skove.

Birthe Harritz stemte imod andet ”at”.

Sagsfremstilling

Historik

Klima- og Miljøudvalget besluttede på sit møde den 29. september 2016 ([sag nr. 21](#)) at godkende strategi for køb og salg af kommunale skov- og naturarealer.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Rejsning af klimaskov på kommunale arealer

Forvaltningen har fået flere henvendelser bl.a. fra Lindholm Biler, der gerne vil bidrage med midler til skovrejsning på kommunal jord. Baggrunden er et ønske om at bidrage til at lagre CO2 og dermed få en klimaneutral forretning og på samme tid bidrage til, at der bliver skabt grønne områder for borgerne i Viborg.

Det er forvaltningens forventning, at der vil komme flere henvendelser af denne slags.

Foreningen Plant et Træ er en almennyttig forening, der har til formål at plante træer i Danmark og stimulere en almen interesse for træer og deres betydning for miljøet. Foreningen arbejder for at øge kendskabet til træerne og skabe større forståelse for træers vilkår og vækst. Det gør den bl.a. gennem plantning af skove i partnerskaber.

Foreningen har indgået aftaler med flere andre kommuner bl.a. Aarhus og Fredericia om at forestå indsamlingen af private midler til skovrejsning i kommunen, hvor kommunen så stiller areal til rådighed for skovrejsningen. Foreningen har på den baggrund erfaring med at indsamle private midler til brug for skovrejsning.

For at sikre en ensartet håndtering og en fremtidssikret løsning, foreslår forvaltningen, at der indgås en samarbejdsaftale med Plant et Træ.

Foreningens opgave vil her være at indsamle midler fra bidragydere. Når der er indsamlet tilstrækkeligt med midler, orienteres Viborg Kommune om hvor mange træer, der forventes at blive plantet i et givet år, og midlerne udbetales til kommunen, når der skal indkøbes træer.

Der er konkret et kommunalt ejet areal ved Arnbjerg, som vil være egnet til brug for skovrejsning i det første projekt. Forvaltningen vil løbende finde arealer til skovrejsning. Erhvervelse af nye arealer kan f.eks. finansieres ved salg af eksisterende kommunale arealer i overensstemmelse med vores strategi for køb og salg af kommunale skov- og naturarealer.

I en samarbejdsaftale vil bidraget fra sponsorerne dække de direkte omkostninger ved skovrejsning, herunder:

- jordbearbejdning, og opsætning af hegn.
- køb af planter og plantning
- efterbedring af udgåede træer
- renhold for ukrudt i tilplantningen i følgende 2 år efter plantning

Viborg Kommune leverer et egnet areal til skovrejsning og forestår projektering og udførelse af skovrejsningen samt den videre drift af skoven - herunder stianlæg og opsætning af faciliteter til friluftslivet.

Navngivning af klimaskove

Ved navngivning af stednavne som veje og pladser er det anbefalingen fra Kommunernes Landsforening, at man ikke navngiver steder efter nulevende personer.

Det er forventningen, at Lindholm Bilers bidrag i løbet af de næste 5 år kan resultere i ca. 10 ha ny klimaskov. Firmaet har i den sammenhæng klart tilkendegivet, at det er en forudsætning for virksomhedens bidrag, at den klimaskov, den bidrager til navngives Lindholm Skov. Det bemærkes, at "Lindholm" i firmanavnet ikke refererer til en person, men er et stednavn.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Det forventes, at der kan plantes træer til efteråret 2020 og senest i foråret 2021.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Udgifter til den fremtidige drift af skovene skal afholdes over forvaltningens konto hertil.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Punkt 9: Anvendelse af pulje til mindre anlægsbehov (bevillingssag)

18/7334

Resume

I forbindelse med budgetforliget 2018-2021 blev der godkendt en pulje til mindre anlægsbehov inden for Klima- og Miljøudvalgets område. Der skal frigives en anlægsbevilling for 2020, udvalget skal tage stilling til anvendelsen af puljen, og udvalget skal tage stilling til anvendelsen af uforbrugte midler for 2018 og 2019.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

1. at udvalget godkender forvaltningens status for forbruget i 2019,
2. at udvalget godkender den udarbejdede bruttoliste til anvendelsen af puljen i 2020 og 2021 som et grundlag for iværksættelse af projekter inden for bevillingens rammer.

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til byrådet,

3. at der gives en anlægsudgiftsbevilling på 2.405.000 kr. til kontoen ”Pulje til mindre anlægsbehov 2020” med rådighedsbeløb i 2020.
4. at udgiften på 2.405.000 kr. i 2020 dels finansieres af det afsatte rådighedsbeløb på 1.000.000 kr. på kontoen ”Pulje til mindre anlægsbehov” og dels finansieres af de uforbrugte midler på 1.405.000 kr. fra anlægsudgiftsbevilling ”Pulje til mindre anlægsbehov 2019” i 2019.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 23-04-2020

Klima- og Miljøudvalget besluttede

1. at godkende forvaltningens status for forbruget i 2019, og
2. at godkende den udarbejdede bruttoliste til anvendelsen af puljen i 2020 og 2021 som et grundlag for iværksættelse af projekter inden for bevillingens rammer med den tilføjelse, at madpakkehus i Granada i Houlkær overvejes fremmet evt. ved omflytning af midler.

Klima- og Miljøudvalget indstiller endvidere til byrådet,

3. at der gives en anlægsudgiftsbevilling på 2.405.000 kr. til kontoen ”Pulje til mindre anlægsbehov 2020” med rådighedsbeløb i 2020, og
4. at udgiften på 2.405.000 kr. i 2020 dels finansieres af det afsatte rådighedsbeløb på 1.000.000 kr. på kontoen ”Pulje til mindre anlægsbehov” og dels finansieres af de uforbrugte midler på 1.405.000 kr. fra anlægsudgiftsbevilling ”Pulje til mindre anlægsbehov 2019” i 2019.

Sagsfremstilling

Historik

Byrådet har afsat en pulje til mindre anlægsbehov inden for Klima- og Miljøudvalgets område. Der er på kontoen afsat 1.000.000 kr. hvert år i årene 2018-2021 og ligeledes på investeringsoversigten for 2022-23.

Byrådet frigav på mødet den 21. marts 2018 ([sag nr. 5](#)) en anlægsbevilling for 2018 og på mødet den 20. marts 2019 ([sag nr. 3](#)) en anlægsbevilling for 2019.

Byrådet har ikke i forbindelse med godkendelsen af budgetforliget formuleret konkrete ønsker til anvendelse af puljen.

Udvalget godkendte på mødet den 1. marts 2018 ([sag nr. 1](#)) følgende rammer for anvendelsen:

- Fremme af lokalt foreslåede projekter inden for rammerne af det ”[Administrationsgrundlag for naturindsatsen](#)”, som udvalget vedtog på mødet den 25. januar 2018 ([sag nr. 15](#)). Opdaterede udgaver blev forelagt udvalget på møderne den 27. februar 2019 ([sag nr. 13](#)) og den 30. januar 2020 ([sag nr. 4](#)).
- Medfinansiering af grønne partnerskaber.
- Supplerende publikumstiltag ved større naturgenopretningsprojekter, fx. anlæg af P-pladser, borde/bænke, informationstavler og naturstier ved vådområdeprojekter.

Projekterne skal løbende forelægges udvalget til godkendelse.

Udvalget udsatte på mødet 26. april 2018 ([sag nr. 17](#)) et bilag med forvaltningens konkrete forslag til projekter, som puljen kunne anvendes til i 2018. Udvalget godkendte på mødet den 21. juni 2018 ([sag nr. 11](#)) et supplement til listen. Udvalget godkendte på mødet den 27. februar 2019 ([sag nr. 12](#)) konkrete forslag til projekter, som puljen kunne anvendes til i 2019.

Inddragelse og høring

Interessenter inddrages løbende i forbindelse med de konkrete projekter.

Beskrivelse

Som bilag 1 er vedlagt et samlet notat med en status over forbruget i 2018 og 2019 og et forslag til anvendelsen af puljen i 2020 og 2021 med udbyggende beskrivelser.

1. Igangsatte og afsluttede projekter fra bruttolisten i 2018 og 2019

Flere af projekterne fra bruttolisten for 2018 og 2019 er endnu ikke afsluttede, og de frigivne midler dermed ikke forbrugt (bilag 2). Det skyldes især, at der er tale om partnerskabs- og samskabelsesprojekter, der ofte tager længere tid end planlagt at gennemføre.

Forvaltningen foreslår, at de uforbrugte midler fra 2018 (579.712 kr.) og fra 2019 (826.103 kr.), i alt 1.405.816 kr. overføres til 2020 og anvendes til færdiggørelse af de i 2018 og 2019 godkendte og igangsatte projekter fra bruttolisten.

2. Ikke-igangsatte projekter fra bruttolisten i 2018 og 2019

Disse projekter fra bruttolisten for 2018 og 2019 er endnu ikke igangsat, og hvis det ønskes, kan udvalget dermed prioritere de frigivne midler anderledes (bilag 2)

Forvaltningen foreslår, at de ikke-igangsatte projekter fra bruttolisten i 2018 og 2019 overføres til bruttolisten for 2020 og 2021.

3. Forslag til anvendelsen af puljen i 2020 og 2021 (ny bruttoliste)

Forvaltningen foreslår, at den nye pulje på 1 mio. kr. fortsat anvendes til bl.a. ovennævnte typer af projekter, herunder igangsatte (*) og ikke-igangsatte projekter fra bruttolisten fra 2018 og 2019.

Samlet foreslås nedenstående projekter for 2020 og 2021 til udvalgets prioritering. Hertil kommer eventuelle andre forslag fra udvalget.

Projekter til bruttolisten for 2020 og 2021:	Søges realiseret i 2020 (kr.)	Søges godkendt og frigi-vet i 2020 (kr.)	Søges realiseret i 2021 (kr.)
1.1 Partnerskabsprojekt om handicapvenligt sti- og broprojekt, Bruunshåb	64.223*)	300.000 (ekstra beløb)	
1.2. Samskabelsesprojekt fra søplanen om handicapvenlige lystforskerplatforme	195.696*)	150.000 (ekstra beløb)	
1.3. Udvikling af friluftsfaciliteter ved Søndermølle	82.119*)		
1.4. Søplanen. Strand og ophold ved	280.000*)		

Viborg Sø Camping

1.5. Partnerskabsprojekt om formidling og publikumsfaciliteter ved vådområdet Skals Å – Kølsen Enge	200.000		
1.6. Publikumsfaciliteter til sejlads langs Nørreåen	150.000		
1.7. Ny bro (i stedet for opholdsplatform) ved Kildekrattet "Frirum Kokilden" (Nørresøvej 35)	150.000		
1.8. Viborg Naturpark. Forundersøgelse dyrepark	50.000		
1.9. Samskabelsesprojekter fra Lokale Udviklingsprojekter	50.000		
2.1. Omløbsstryg Bro Mølle		400.000	
2.2. Renovering af stisystem Nørremølle Enge		200.000	
2.3. Jordkøb og skovrejsning Undallslund		150.000	
2.4. Forundersøgelse ny strand ved Spejderklinten Ulbjerg		100.000	
2.5. Renovering af indgang Daugbjerg Kalkgruber		60.000	
2.6. Jordkøb Fuldalen ved Ørum		50.000	50.000
3.1. Kommunal skovrejsning Rødkærnsbro	Godkendt i 2019	Søges udsat til 2021	500.000
3.2. Sti + fugletårn i Brandstrup Mose			400.000
3.3. Genslyngning Klejtrup Bæk			200.000
3.4. Samskabelsesprojekt Kalkstien i Fjends - realisering			100.000
3.5. Stiprojekt ved Velds Møllebæk-projekt			100.000
3.6. Publikumsfaciliteter til Løvskaal/Nørreåen			?
I alt:	1.222.038 (2.000.00 frigivet i 2018 og 2019)	1.410.000 (1.000.00 søges frigivet i 2020)	p.t. 1.350.000 (1.000.00 søges frigivet i 2021)

*) igangsatte projekter fra bruttolisten fra 2018 og 2019, som bør fortsættes og afsluttes.

Forvaltningen vil indenfor rammerne af bevillingen igangsætte projekter med udgangspunkt i udvalgets prioritering.

Bevillingen til projekter i 2021 forventes søgt frigivet primo 2021.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Se tabeller.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Notat om projekter til anvendelse af puljen til mindre anlægsbehov marts 2020

Anvendelse af pulje til mindre anlægsbehov - Status og nye forslag.

Punkt 10: Budgetlægning for 2021 og overslagsårene 2022 - 24

19/48312

Resume

Forslaget til drifts- og anlægsbudget for budget 2021-24 er under udarbejdelse. Det drøftes, hvilke ændringer, der indgår i det foreløbige budgetforslag, i form af eventuelle økonomiske udfordringer og nye driftsønsker på driftsbudgettet og eventuelle nye anlægsønsker. Herunder drøftes det, hvordan sådanne ændringer kan finansieres.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

1. at det drøftes, hvilke eventuelle udfordringer, driftsønsker og tilhørende finansieringsforslag, der indgår i det foreløbige forslag til driftsbudget, og
2. at det drøftes, hvilke eventuelle nye anlægsønsker og tilhørende finansieringsforslag, der indgår i det foreløbige forslag til anlægsbudget.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 23-04-2020

Klima- og Miljøudvalget drøftede drifts- og anlægsbudgettet.

Sagsfremstilling

Historik

Økonomi- og Erhvervsudvalget vedtog på mødet den 19. februar 2020 ([sag nr. 17](#)) spilleregler, procesplan og principper for årets budgetlægning. Klima- og Miljøudvalget drøftede senest budgetlægningen på mødet den 26. marts 2020 ([sag nr. 18](#)).

Økonomi- og Erhvervsudvalget behandlede sagen på møde den 15. april 2020 ([sag nr. 24](#)). Der henvises til beslutningen fra mødet.

Inddragelse og høring

Den 1. april orienteres og drøfter MED Teknik & Miljø oplæg til nye anlægsønsker samt forslag til driftsbudget, i forlængelse af udvalgsbehandlingen den 26. marts.

MED Teknik & Miljø drøfter ligeledes oplæg til midtvejsdrøftelser til Klima- og Miljøudvalgets møde den 23. april.

Beskrivelse

Budgethæfte

Der anvendes i budgetlægningen et budgethæfte, som giver et samlet overblik over udvalgets budgetforslag. Heri beskrives de økonomiske udfordringer, de nye drifts- og anlægsønsker samt forslag til finansiering af disse. Budgethæftet udbygges i løbet af budgetlægningen med nye oplysninger, så det til sidst indeholder det endelige budgetforslag. Budgethæftet kan ses som bilag 1.

Forslag til driftsbudget

Forslaget til driftsbudget bygger videre på det eksisterende budget for 2020-23, som byrådet vedtog i november 2019. Budgetforslaget er nu korrigeret for pris- og lønudviklingen og tillægsbevillinger siden budgetvedtagelsen. Dertil kommer de ændringer, som udvalget beslutter. Ændringerne kan opdeles i tre hovedelementer: økonomiske udfordringer, nye driftsønsker og forslag til finansiering af disse.

Med de spilleregler, som Økonomi- og Erhvervsudvalget har vedtaget, skal de politiske udvalg som hovedprincip selv finansiere deres økonomiske udfordringer og nye tiltag på både drifts- og anlægsbudgettet.

Der er ikke beskrevet nye udfordringer eller driftsønsker.

Forslag til anlægsbudget

Nye anlægsønsker skal efter spillereglerne for budgetlægningen finansieres inden for det eksisterende anlægsbasisbudget, som udgør budgetrammen, eller ved at udskyde projekter til 2025. Nye anlægsønsker beskrives som idéoplæg frem mod byrådets budgetseminar og godkendes af udvalget i juni 2020.

Der gøres status på, hvilke eventuelle nye anlægsinvesteringer, der skal indgå som anlægsønsker i budgetlægningen, og hvordan finansieringen kan ske.

Der er i budgetforslaget følgende anlægsønsker, hvor der er fundet finansiering til i budgetforslaget.

- Løbende revision af vandløbsregulativer
- Energitjek private boliger
- Grønne lokalområder
- Strategi for el- og gasinfrastruktur til transport
- Grønt virksomhedsregnskab

Der er fundet fuld finansiering for anlægsønskerne i 2021 - 23, men fra 2024 og frem er der ikke anvist finansiering.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Udvalgets endelige budgetforslag behandles på udvalgmødet den 4. juni 2020. Når budgetforslaget er færdiggjort, vil det efterfølgende indgå i det basisbudget, som udgør grundlaget for byrådets budgetforhandlinger efter sommerferien.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Budgethæfte - Klima- og Miljøudvalget den 23. april

Punkt 11: Meddelelser og gensidig orientering, herunder orientering ved formanden dels om afholdte møder m.m. siden sidste udvalgs møde, dels om planlagte møder

19/51099

Resume

Intet.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

1. at udvalget tager orienteringen og meddelelserne til efterretning.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 23-04-2020

Klima- og Miljøudvalget tog orienteringen og meddelelserne til efterretning.

Direktør Hans Jørn Laursen orienterede om:

- Rensningsanlæg Skals
- Iglø biogasanlæg, sagen behandles i udvalget
- Status vedr. kommende planlægning omkring varmforsyningen i Viborg

Allan Clifford Christensen orienterede om dagsordenen til repræsentantskabsmøde i affaldsselskabet Energnist samt Dansk Affaldsforenings generalforsamling.

Allan Clifford Christensen spurgte til:

- Mulighed for brugerråd ved Revas
- Brug af YouTube og Facebook til information vedr. affaldssortering

Kurt Johansen spurgte til:

- Høring i forbindelse med vandsamarbejde. Der blev svaret på mødet.

Birthe Harritz spurgte til:

- Lugtgener ved Møgelkjær. Der blev svaret på mødet.

Sagsfremstilling

Orientering fra formanden

- Intet

Orientering fra udvalget

Birthe Harritz:

- Drøftelse af nyttehaver, evt. kommende sag
- Status for kolonihaver

Orientering fra direktøren

- Status på tiltag inden for Teknik & Miljøs område i forbindelse med Corona
- Status vedr. affaldssortering (Revas)
- Drøftelse af planlagt temadag den 18. maj 2020

Punkt 12: Underskriftsark

19/53782

Sagsfremstilling

Udvalget skal godkende beslutningsprotokollen.

For at godkende beslutningsprotokollen skal hvert medlem underskrive elektronisk i Prepare ved at trykke på ”Godkend”.